

НАРОДНА БАНКА

СРБИЈЕ

НАДЗОР ТРЖИШТА ОСИГУРАЊА У СРБИЈИ

Мр Јелена Догањић, Народна банка Србије

Врњачка Бања, јун 2013.

Макро приступ супервизији – обједињен надзор над финансијским институцијама

Кретање билансне суме, 2007=100

Билансна сума у 2012. години у млрд.РСД

Банке	2880
Осигурање	140,5
Лизинг	72
ДПФ	16,1

Учешће у укупном финансијском сектору (у %)

	Банке			Лизинг			Осигурање			ДПФ		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Билансна сума	91,8	92,4	92,6	3,6	2,8	2,3	4,2	4,4	4,5	0,4	0,4	0,5
Капитал	92,5	93,0	93,2	1,5	1,4	1,2	6,0	5,7	5,6			
Број запослених	71,8	71,0	70,3	1,1	1,2	1,1	26,8	27,4	28,3	0,3	0,4	0,4

Извор: Народна банка Србије

Надзор врше:

- Сектор за контролу пословања банака
- Сектор за надзор над обављањем делатности осигурања
- Сектор за надзор над делатношћу добровољних пензијских фондова

Умерена концентрација тржишта осигурања

Учесници	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Друштва за осигурање	40	19	17	20	24	26	26	28	28
Банке	-	-	-	4	11	15	16	19	19
Правна лица	149	40	44	59	65	69	77	79	84
Физичка лица - предузетници	-	35	87	123	123	122	117	109	105
Физичка лица која су добила овлашћење за заступање односно посредовање у осигурању	-	2578	3982	5002	8190	10124	11418	13363	14123

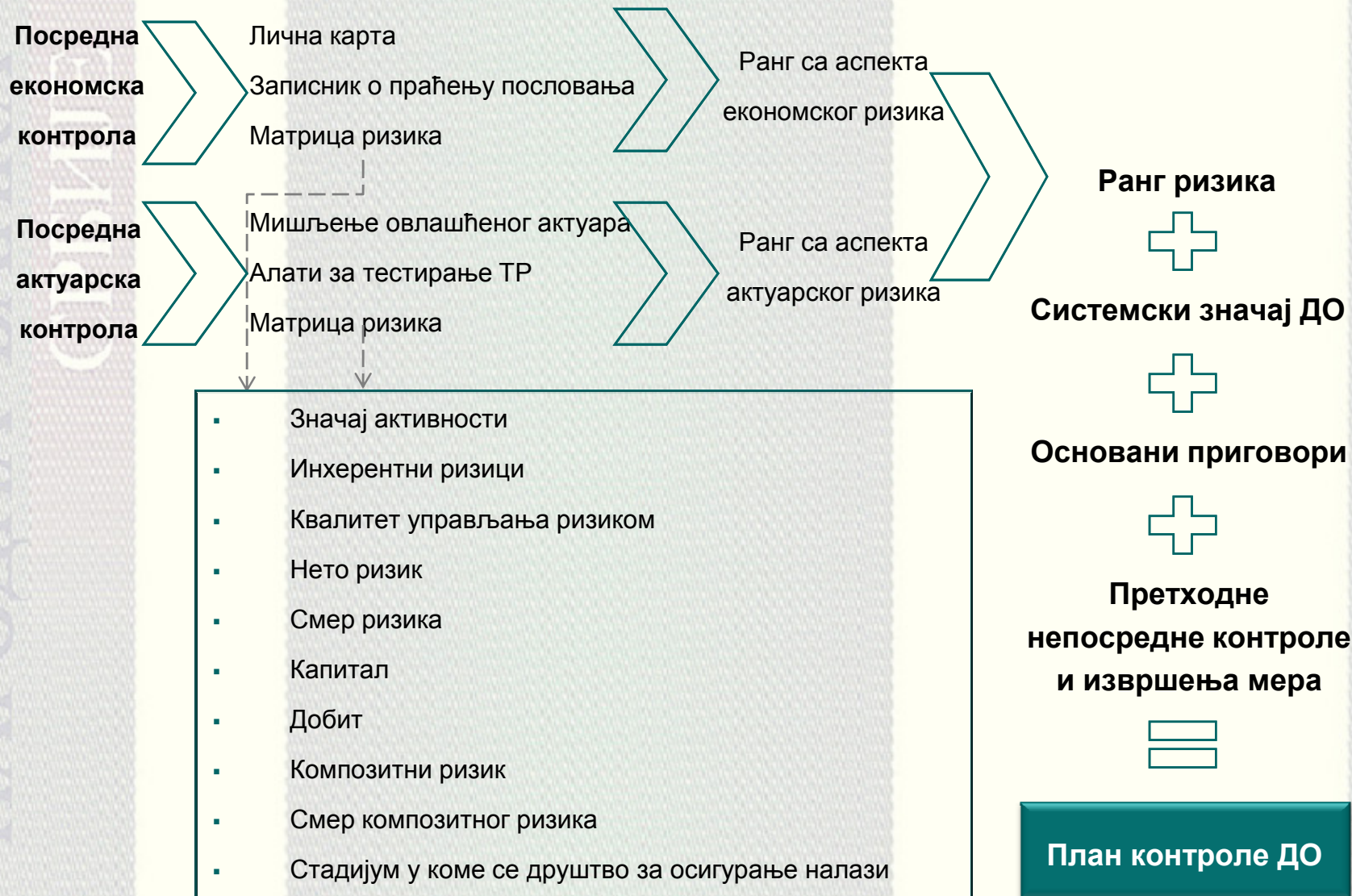
- 13 green field лиценци од 2005. године

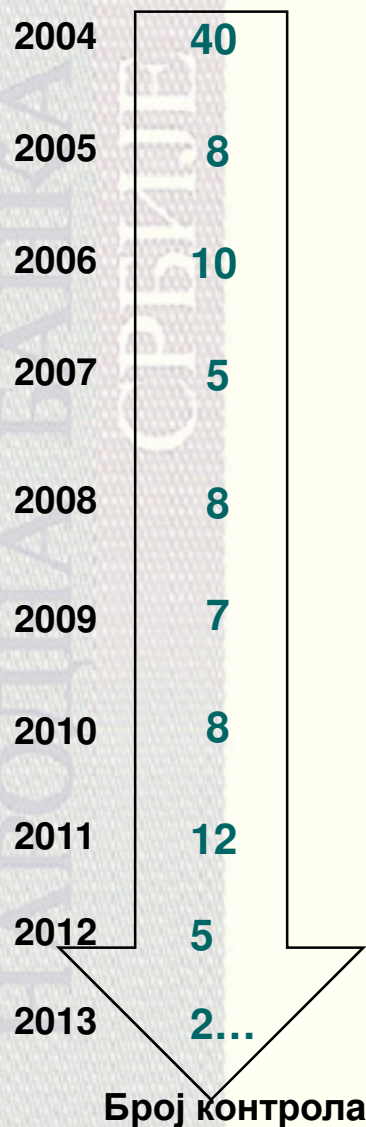
Активности НБС у надзору осигурања од 2004. до 2013.

Фокус планирања контроле сектора осигурања – изложеност ризицима, приговори, системски значај, претходне НК

Непосредне контроле пословања ДО – смањење нивоа ризика у систему

- У периоду стабилизације сектора **2004-2005.** идентификоване значајне неправилности – прецењена актива и потцењена пасива (нереално исказане тех. рез), неуредне пословне књиге, неблаговремена исплата штета, непоуздани подаци о продатим полисама и др.
- У периоду **друга половина 2005-почетак 2007.** идентификоване неправилности – примена МРС и процењивање билансних и ванбилансних позиција, обрачун тех. рез, примена ограничења при инвестирању тех. рез. и гарантне рез, слабости у управљању, сист. интерних контрола, раду интерне ревизије и др.
- У периоду **друга половина 2007- део 2010.** идентификоване неправилности – обрачун рез. штета, структура улагања тех.рез, усаглашавање потраживања и обавеза, прог. решења у фин-рачун. сист, сист. интерних контрола, вођење пословних књига, примена аката и др.
- У периоду **2010. - 2012.** фокус на контроли **обавезног осигурања од аутоодговорности**

105+

Непосредна контрола друштава за осигурање у области осигурања од аутоодговорности

У 2012. години извршене 3 непосредне контроле, чиме је окончан циклус контроле обавезног осигурања од аутоодговорности.

Уочени ризици:

- Високи трошкови спровођења осигурања у осигурању од аутоодговорности код већег броја друштава за осигурање
- Извргавање законских ограничења у погледу висине провизије за продају полиса путем закључивања разних уговора
- Значајно учешће предузетничких радњи – агенција које нису у систему ПДВ, најчешће послују само неколико месеци
- Одређено непоштовање рокова прописаних за обраду одштетних захтева, као и рокова за исплату накнаде штете

Мере:

- Новчане казне друштвима за осигурање у 12 случајева (од 1% до 3% од прописаног износа основног капитала)
- Новчане казне одговорним лицима у тим друштвима у 6 случајева
- Одузете сагласности председнику УО/генералном директору у 2 случаја

Резултат надзора - стабилизовано тржиште осигурања. Поред ефеката из реалног сектора осигурање и даље бележи позитивне трендове

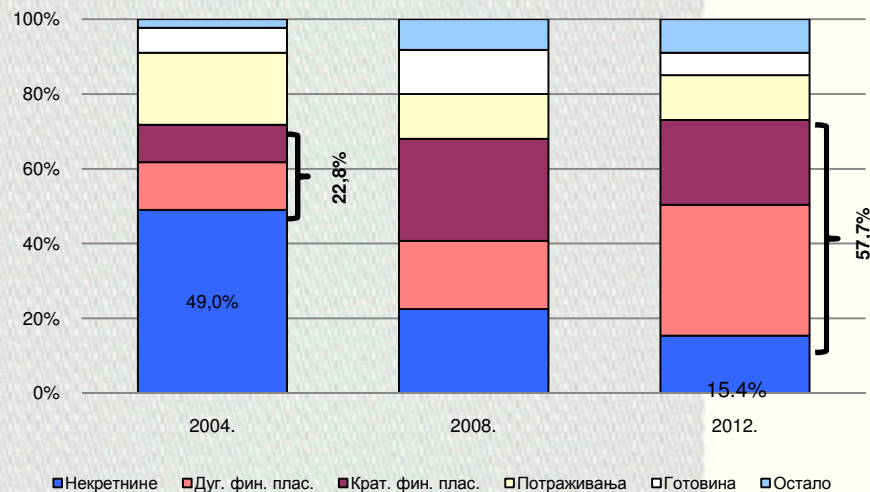
износи у млрд. РСД

	2004	2008	2010	2011	2012	1Q 2012	1Q 2013	тренд
Укупна премија	22,6	52,2	56,5	57,3	61,5	14,9	15,2	
Премија животних осигурања	1,7	6,3	9,3	10	11,9	2,6	2,8	
учешће у укупној премији	7,4%	12,2%	16,5%	17,4%	19,3%	17,2%	18,4%	
Премија неживотних осигурања	20,9	45,8	47,2	47,3	49,6	12,3	12,4	
Премија по глави становника	€38	€80	€73	€75	€75			
Премија животних осигурања по глави становника	€3	€10	€12	€13	€14			
Учешће премије у БДП-у	1,6%	2%	2%	1,8%	1,8%*			
Билансна сума	30,8	84,8	117,1	125,7	140,5	133,4	144,1	
Капитал	15,6	25,3	32,2	33,2	35,6	33,9	35,4	
Техничке резерве	11,5	51,5	71,1	76,8	88	81,9	91,4	
Број ДО	40	24	26	28	28	28	28	
Број запослених	5407	11713	11142	11289	11408	11437	11405	

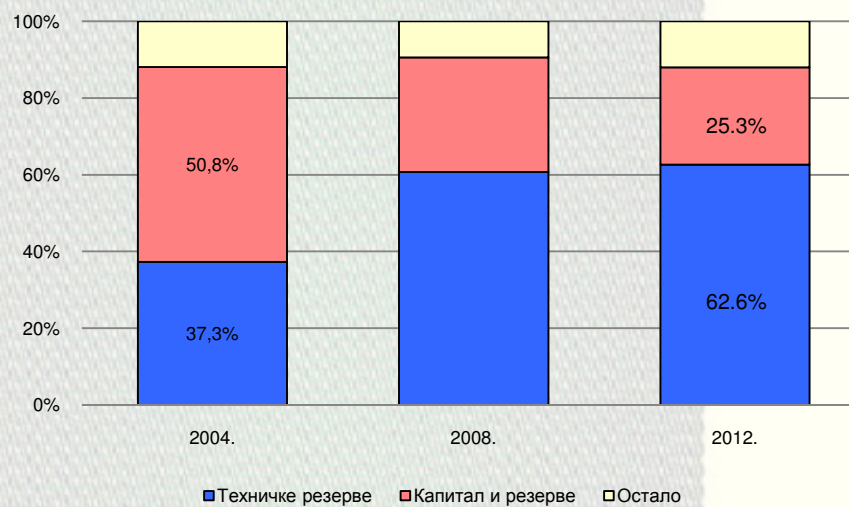
*Процена БДП-а

...структура биланса побољшана

Промена структуре активе

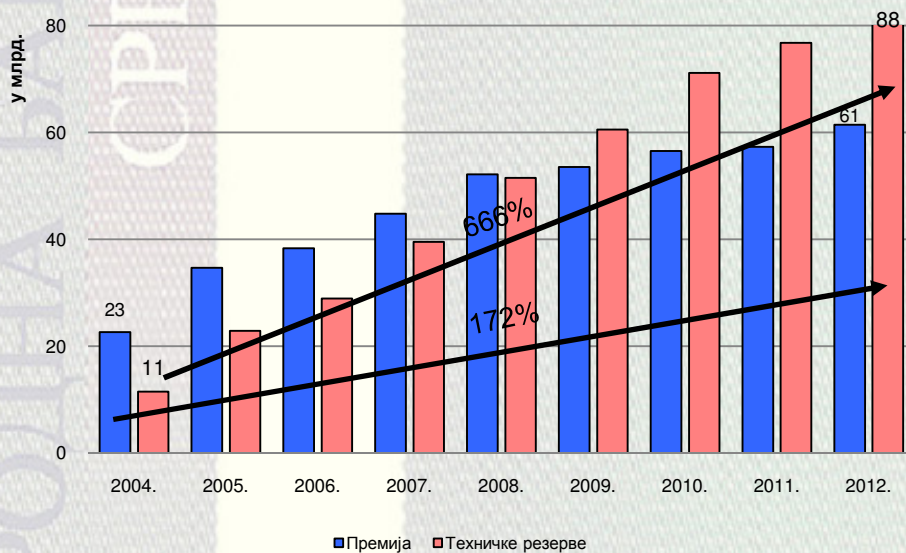

Промена структуре пасиве

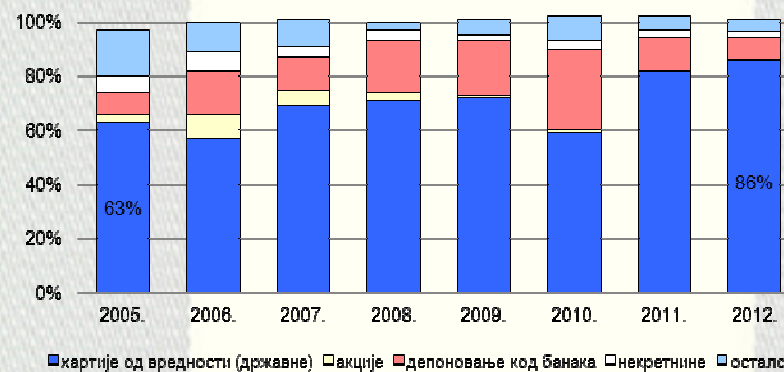

...техничке резерве расту и структура улагања је побољшана

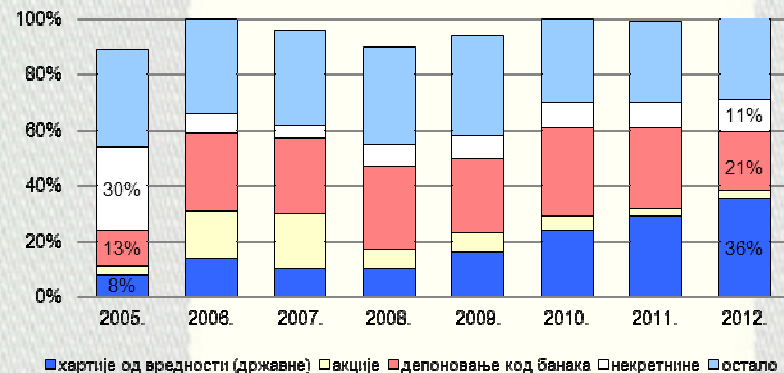
Пораст техничких резерви израженији од пораста укупне премије

Структура улагања техничких резерви животних осигурања (у %)

Структура улагања техничких резерви неживотних осигурања (у %)

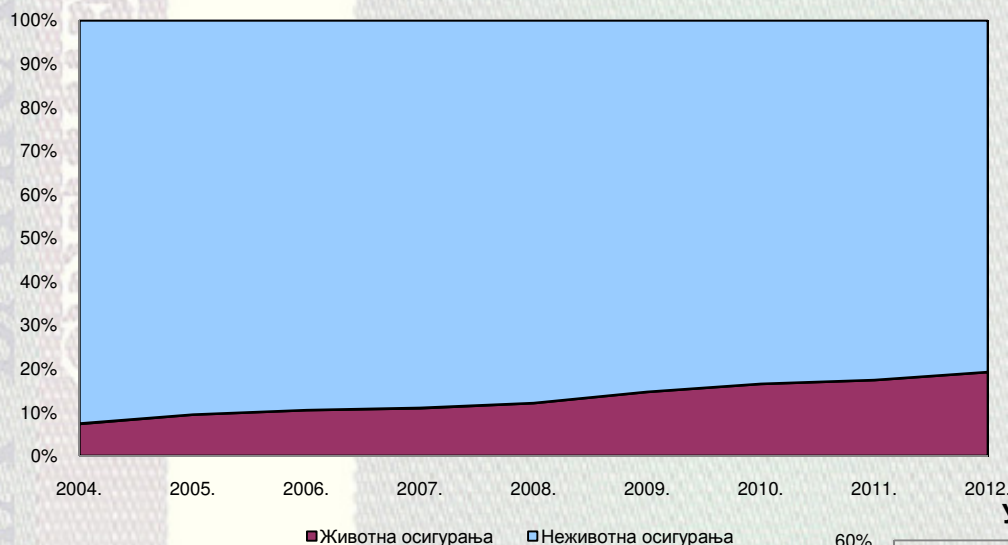

Отежани макроекономски услови отежавајуће утичу на сектор осигурања у 2012. години

- Глобална економија и даље исказује знаке слабости под утицајем смањења економске активности у зони евра
- У зони евра
 - Пад БДП -0,5%
 - Повећање незапослености на 11,7%
 - Инфлација на ниском нивоу од 2,2%
- У Централној и источној Европи одразили су се ефекти пада економске активности у зони евра (рецесија у Чешкој, Мађарској и Словенији, стагнација у БиХ и Црној гори)
- У Србији исказани негативни ефекти
 - Смањење економске активности (БДП -1,7%)
 - Висока незапосленост 22,4%
- Премија животних осигурања
 - Глобално стагнира
 - Развијене земље -0,4%,
 - Земље у развоју +2,3%
 - Централна и Источна Европа +6,8%
- Премија неживотних осигурања
 - Глобално +3%
 - Развијене земље +2%,
 - Земље у развоју +7,8%
 - Централна и Источна Европа +6,1%
- Премија осигурања у Србији бележи
 - Раст премије животних осигурања +5,7%
 - Пад премије неживотних осигурања -6,6%

Раст премије животних осигурања, смањење учешћа каско осигурања, као добровољног осигурања

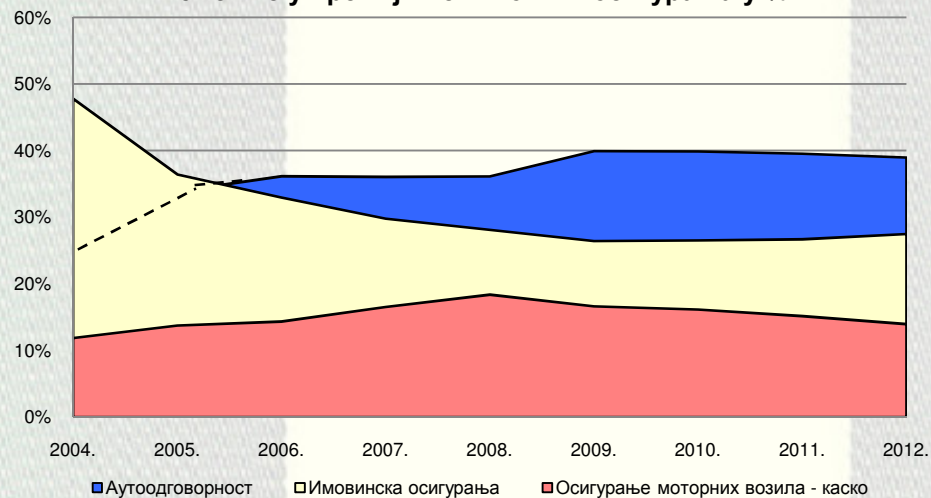
Преглед премије неживотна / животна осигурања у %

- Учешће премије неживотних осигурања 80,7%
- Учешће премије животних осигурања 19,3%

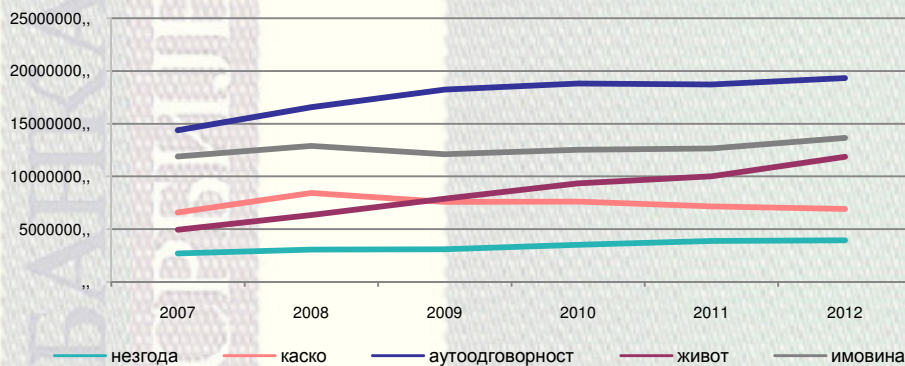
Осигурање моторних возила-каска, које је до краја 2008. бележило највећи раст учешћа у премији неживотних осигурања, у 2012. наставља тренд пада учешћа на 11,3%, што је близу учешћа од 11% из 2004. године

Учешће у премији неживотних осигурања у %

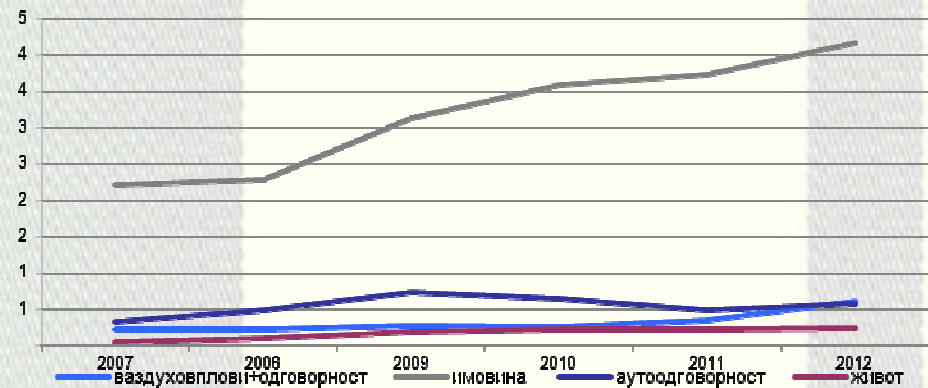

Кретање премије осигурања и реосигурања

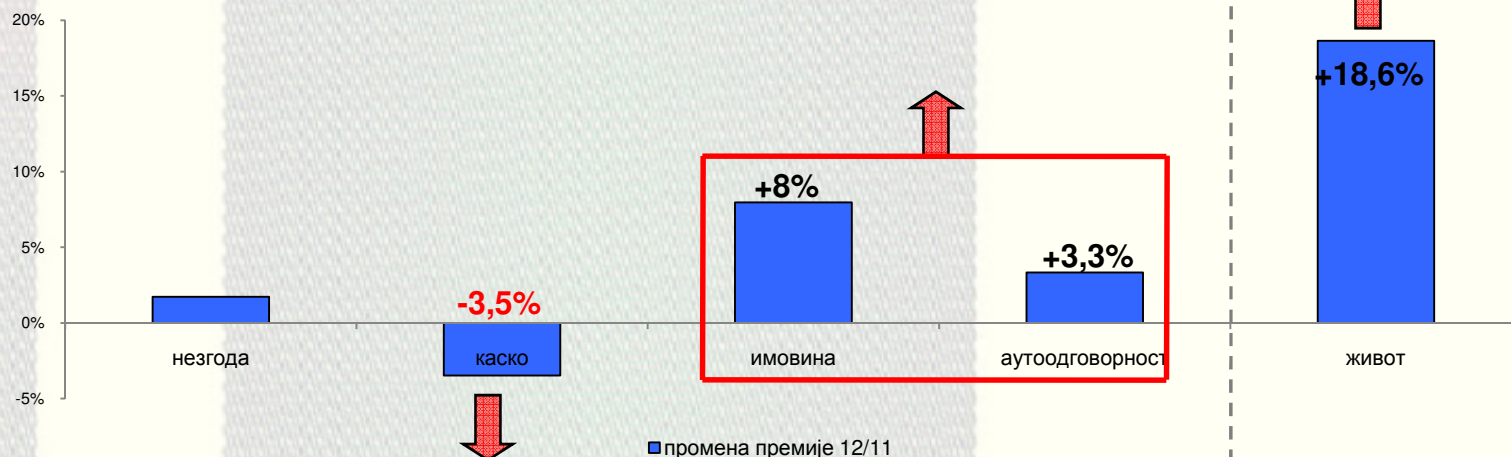
Премија осигурања у млрд.

Премија реосигурања у млрд.

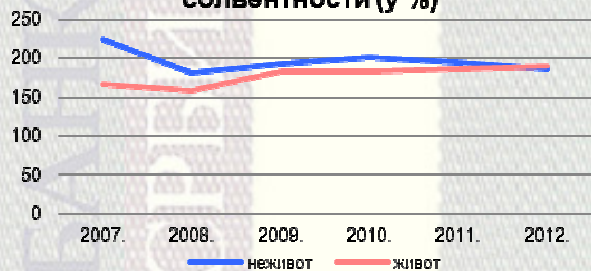

Смањење премије осигурања каско, раст премије незгоде, аутоодговорности, имовине и живота

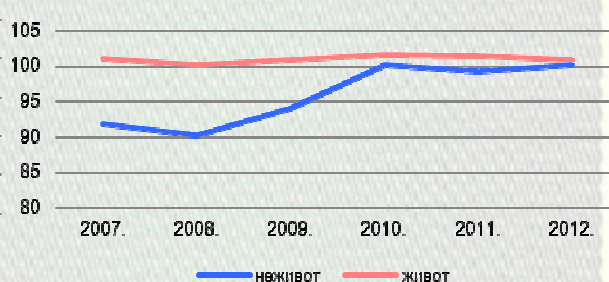

Анализа сектора осигурања – прилагођавање на ефекте кризе и одржана стабилност

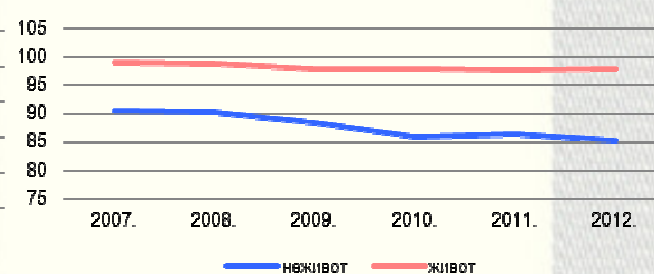
C4 = Гарантна резерва / Маргина солвентности (у %)

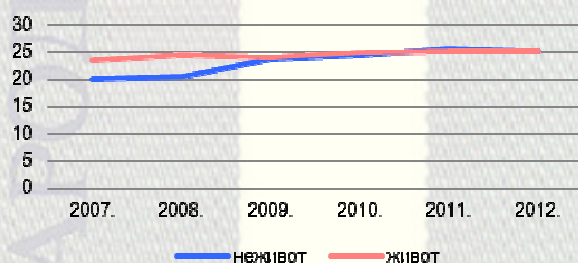
A5 = Покривеност техничких резерви прописаним облицима aktive (у %)

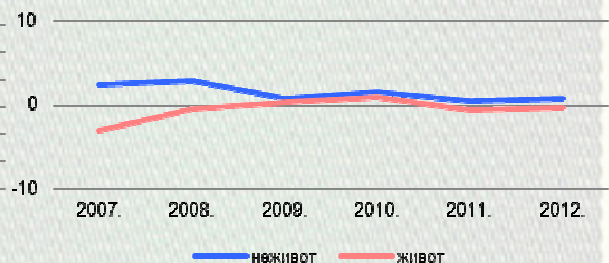
R1 = Меродавна премија у самопридржају / Меродавна укупна премија (у %)

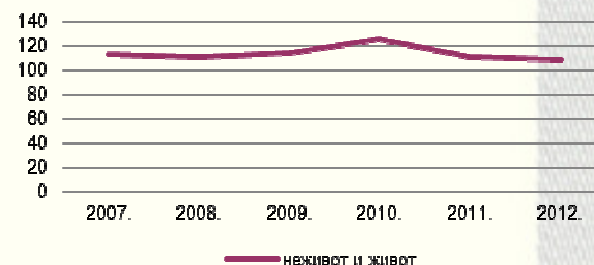
M3 = Трошкови зарада / Премија у самопридржају (у %)

E10 = Нето резултат / Укупна актива (у %)

L2 = Обртна имовина умањена за залихе / Краткорочне обавезе (у %)

Пројекти

MONEYVAL

- методологија Moneyval и Financial Action Task Force
- усвојен Извештај о напретку Републике Србије за AML
- НБС активно учествује у координацији и развоју превентивног и репресивног система за борбу прања новца и финансирања тероризма

CRIF (пројекат осигурања ризика у случају елементарних непогода за југоисточну Европу и Кавказ)

- инициран је од стране Светске банке, економска и техничка помоћ
- осигурање ризика земљотреса и поплава, као и екстремних временских услова
- Влада Републике Србије ратификовала споразум о зајму са IBRD
- Република Србија акционар у Европа Ре, регионална компанија за реосигурање
- Народна банка Србије учествује у имплементацији пројекта (регулатива, стандардни услови, RBS и др.)

IPA (Јачање институционалних капацитета Народне банке Србије)

- 11 пројектних области (Европска централна банка, 21 централна банка ЕЦЦБ-а)
- Осигурање - 3 области: финансијски конгломерати и консолидована супервизија, спречавање прања новца и финансирања тероризма и супервизија финансијског сектора

WTO

- учешће у преговорима и раду Радне групе СТО
- ажурирање плана законодавних активности
- окончани мултилатерални преговори за финансијске институције
- у току билатерални преговори са Украјином

Изазови који су пред нама

- Јачање функције управљања ризицима у друштвима за осигурање
- Даљи развој супервизије на бази ризика
- Увођење тестова адекватности обавеза
- Припрема за улазак Србије у СТО
- Хармонизација са регулативом ЕУ
- Едукација и припрема за имплементацију новог методолошког оквира за управљање ризицима *Solvency II* и имплементација стратегије